

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Pórében: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 26.

A magyar, vagy legalább magyarországi munkásoknak a hazátlan és vallástalan népbolondítók karmai közé került része tüntet a nemzeti törekvések, a nemzet vezérei ellen. Tegnap is megzavarták a hazafias magyarok lelkes felvonulását óvatlan pillanatban elrabolták és szétépték a nemzeti zászlót. Elpábolták, visszaverték őket, a mi igen megnyugtató lenne volna, ha nem lenne igen szomorú háttere. Tisztelt a magyar nemzet és társadalom, nem méltóztatol észrevenni, hogy ezekben a dolgokban milyen nagy szerepe van a *nemezisnek*? Hogy jutottak, a magyar véreink a Jakabokányiak kezébe? Miként válhattak a bécsi kamarilla és a Kristóffyok bérenceivé? Miért ragadtak vándorbotot a becsületes magyarok és mint vesztek el a tengerentúl hazánkra nézve annyi százezeren? Hintsünk hamut a fejünkre, verjük a mellünket, mert a bűnnek fele a mi lelkiismeretünkön szárad. Nem törődünk a néppel, nem erősítik meg a *kis ember* létét, nem védjük a gyöngét. Szabadon zsákmányolta ki az állam, a tőke, a basáskodó közgazdaság, a dölyfös kényuraság, uzsora, nem éreztettük vele a *haza* áldásos szeretetét, mindig súlyosan nehezedett reá a mi kezünk, testét, lelkét nem ápoltuk és nem nemesítettük. Elhagytuk előre nem látó, önző elfogulóságunkban és ismét, most élvezzük az évtizedes mulasztások keserű gyümölcseit. Ellenünk vannak száz és százezeren, egyrésztük, mert rossz kezükbe került, más részük, mert nem is érti a mi nemzeti törekvéseinket. Hiszen nem is értettük meg velük. Még arra sem volt gondunk, hogy a méltatlan irányú sajtó káros befolyását tiszta nemzeti és erkölcsi alapon mozgó sajtó alapításával ellensúlyoztuk volna. Csoda-e, ha könnyen hitt azoknak, a kik a nép keserű elégedetlenségét jól jövedelmező talajnak tekintvén, azt a magok részére sajátították ki? Ezek *önérdekekből* használják fel a tömeget, mi *önérdekeinkből* feledkeztünk meg róla! Miért tegyen ez a kifosztott, ki nem nevelt nép különbséget a kettő között? Ha alkotmányos életünk rendje helyreáll, akkor végre hozzá kell látnunk a munkás néppel szemben való nagy adósságunk törlesztéséhez. A hazafias és értelmes munkásnépet jogokkal kell felruházni. Ezáltal felszabadulnak az őket lenyűgöző „vezérek” romlasztó befolyásától, ha pedig egyszer szavazatukkal befolyhatnak a nemzet ügyeinek intézésébe és szóhoz juthatnak a nemzet törvényhozásában, akkor jobban megértjük és megismerjük, ma leginkább elméletileg

és rosszhiszemű szócsovek révén ösmert sérelmeiket, fájdalmaikat és együttesen látunk hozzá sebeik orvoslásához. Erkölcsi, szellemi és anyagi jólétét, egyszóval teljes testi és lelki fejlődését, épségét helyes alapon biztosítani: Ez legyen a jövő helyes politikája. — Ha azonban egyelőre elméltóztatnak páholódni a jó hazátlanok, ez is megjárja *pilánatnyi* orvosszernek. A hazátlanok eddig azzal félemlítették, mert szervezkedtek, vszgy tömegben jelentek meg. Addig jár a korsó a kutra, míg el nem török, mert imé, *szervezkedett a nemzet is* Valamivel többben vagyunk mi, hazafiak, mint a hazátlanok. A polgárság, a tanuló ifjúság és a becsületes magyar munkásnép *egyesült erővel* látták el tegnap is a hazátlanok baját. Kívánjuk kedves egészségükre!

(Hamlet) Apponyi még mindig bizik Bécs jövelésében és — csittit mindenfelé! Oh Hamlet, Hamlet, hát nem tudod, mire ösztönzöd a vezértársad, Kossuth Ferenc atyjának a szelleme?

Hazugság — igazság.

— szeptember 26.

(S. A.) Hát hazugság volt?

Hát az, hogy a király a hadsereg egysége megbolygatása nélkül nemzeti jogainkat e téren is elismeri és érvényesíteni engedi, — hazugság volt?

Hogy „az önálló vámterület behozatala a király részéről nehézségekre nem ütközik”, — hazugság volt?

Hát hazugság a magyar jegybank, a paritás a külügyekben, a paritás minden téren és ezekkel együtt hazugság az általános választói jog, progresszív adó, szociális gazdasági reformok, minden, minden és honfiai vágyaink, reményeink, előlegezett örömeink, hitünk, bizalmunk — öncsalások, utópiák az „elérhetetlenről”?

Hát hazugság volt a hit, hogy a százados átok-rendszer a Metternichnek, Hajnauk, Schmerlingek csontjaival együtt sírjában félszázad óta porrá rohadt?...

Hát hazugság volt, hogy a Burg megtanulta a multból azt, hogy a reakciós rendszer saját falait rágja szét, míg alkotmányos uton legjobban önmagát erősítheti?

Hát hazugság volt, hogy hatvanhétben a százados ellentét végre örök „óhajtott egyesülésre” változott, hogy a király megértett?

Hát hazugság volt a hatvanhét? A nagy kibékülés? A félszázados alkotmányosdi?

Hát amit egy nemzet vérrel-verejtéssel szerzett, észszel és vérrel századokon át féltve megőrzött, amiért harcolt, türt, szenvedett, az alkotmány: hazug betűkkel teleirt papiros, az alkotmányosság: csak frázis, az önállóság: hazugság?

Istenem! — dehát akkor a mit a nagyapáink és apáink beszélnek, szintén nem volt igaz! Hiszen szegények bizonyosan álmodtak csupán koronázásról, hitlevélről, esküről és tudj Isten miről.

Hiszen akkor a történelem is hazudik! Hiszen akkor lehetetlen, hogy Habsburgi Rudolfot a magyarok tették urrá, hogy a habsburgokat önmaguk fölé királyokká emelték, hogy Mária Teréziát és kis gyermekét vérükkel védték.

Aztán meg a történelem nagy tanulságai is hazugságok! Hogy nem a nemzet van a királyért. Hogy a trón ereje a nép szabadsága, boldogsága, szeretete. Vagy: hogy milliók akarata-nak ellenállni csak ideig-óráig lehet. És így tovább.

Sőt a természet törvényei is hazugságok! Mert hiszen azok szerint kell, hogy az emberi boldogság mindig nagyobb, az előrehaladás pedig folyton-tartó legyen.

Hát megőrülünk e kérdésen? — és kacagjunk, falat rágjunk, aztán lázadjunk, romboljunk, ölünk-e?

Vagy apathikusan verjük ki a problémát a fejünkből, szakítsuk ki a szívünkéből, fainak forduljunk és aludjunk?

Világosíts Isten bennünket arra, hogy mindakettő bűn volna.

Jelenítsd meg az önmagunkban, a királyunkban, a jövőnkben való hit jelét az égen, „hogy e jelben” győzhessünk.

És jelenjen meg, hogy világosságával megvakítsa, tűzével elégesse a gonoszt, erőre hozza a szabadságot.

És világosítsa szeretetre a királyt.

És világosítsa föl arról is, hogy a milliók akarata, mint a forrás, mint a tűz, mint az igazság, a föld alól, a sziklák alól is előbb-utóbb, de életre tör. Világosítsa föl arról, hogy szurony hegyére tűzött ultimátummal az igazság utjába nem jó állani.

Mert a „sok szenvedés és rettentő nyomor” azokra, kik az igazságot kívánják, míg mások utjába állanak, igaz: *eljöhet*: de az igazság napja *eljön biztosan*. Békésen, ha lehet. Aka-

Gőzmosóda

Debrecen, Széchenyi-utca 42.

Telefon 323.

Gyűjtő-koos.

dályokat rombolva, ellenséget összetörve: — ha kell.

Mert a milliók igazságot akarnak.
Mert a milliók akarata maga az igazság.

Politikai hírek.

— **Mi lesz?** Ezalatt a cím alatt röpirat jelent meg Csávolszky Lajostól s a minden téren levitézlett politikustól. A koalíciót piszkolja, végül ezeket jelentve ki: „Isten és lelkiismeretem előtt vallom, hogy a koalíció a nemzet éberségének meglopására törekszik.” Új dolog, hogy Csávolszky ur Istenre és lelkiismeretre hivatkozik. Ellenben szerencséje van a koalíciónak, hogy a közélet minden bukott alakja ellene sorakozik.

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szept. 26.

A politikai világot a legnagyobb izgatottság dominálja. A refus-ök nagy láncolata, a melyekben a koalíciónak eddig része volt, nyilvánvalóvá teszik, hogy Magyarországon csak a higgadság és a böles mérséklet politikáját lehet folytatni. Hovatovább a szabadelvű körökben is kezdik ezt belátni. Egy előkelő politikus kijelentette, hogy a helyzetet rendkívül súlyosnak, de nem kétségbejöttnek látja és ha még most sehol sem tudja felfedezni azt az Ariadne fonalat, a mely a válság labirintusából kivezetne, — hiszi, hogy sikerülni fog a békés meg egyezés.

(Cziráky befejezte működését.)

Cziráky Béla grófról ma néhány lap azt írta, hogy Budapestre érkezik és tárgyalni fog a koalíció vezérével. Ezzel szemben áll Bolgár Ferencnek e sorok írói előtt elmondott értesülése, amely szerint Cziráky Béla gróf tegnap Sopronban a leghatározottabban kijelentette, hogy az ő missziója véget ért és szó sincs róla, hogy a királytól megbízást nyert volna a koalíció vezérével való további tanácskozásra.

Lexikon.

Tudod-e, mit jelent az, amikor
Az ajtótokon egyet csöngetek?
Csak azt jelenti, hogy most látni fogsz
Valakit, a ki tégedet szeret!

Tudod-e, mit jelent az, hogyha én
Belépve mélyen meghajtom magam?
Hogy kedvem volna lábaid elé
Borulva sirdogálni hosszasan.

Tudod-e, mit jelent az, amikor
A szalonodban helyet foglalok?
Hogy nyujtsa meg az Uristen nekem
Halálíg azt a pár pillanatot!

Tudod-e, mit jelent az, hogyha én
Azt kérdelem akkor, hogy telt a napod?
Csak azt jelenti, hogy az én napom
Nem is nap, ha rád nem gondolhatok!

Tudod-e, mit jelent az, amikor
Mindenféléről elbeszélgetünk?
Hogy a szívünknek titka azalatt
Mindenféle dolognál több nekünk!

Tudod-e, mit jelent az, hogyha én
Közönnyel nyujtom bucsura kezem?
Hogy közelebbi látásodról én
Száz örömet meg nem feledkezem!

(Fejérváry utja.)

Fejérváry Géza báró miniszterelnökről néhány lap révén az a hír terjedt el, hogy beteg. Ezzel szemben jelenthetjük, hogy a miniszterelnök a legjobb egészségnek örvend és mint a Bud. Tud. jelenti, ma Bécsbe utazik.

(Kossuth—Solton.)

Kossuth Ferenc ma délelőtt nem érintkezett politikussal. Holnap délelőtt két napi tartózkodásra Soltra utazik Benyovszky Sándor grófhhoz.

Apponyi Albert gróf a mai napot a fővárosban töltötte.

(Célszerű politika.)

Igy nevezik legújabbán a bukott pártok politikáját, kevesen bár, de szívósan ragaszkodnak ezek az urak a célszerű politikához, a melynek egyetlen összetartó ereje a reménység, hogy egyszer talán mégis sikerül a zöldágra vergődés. Azonban ezt igen bajos lesz elérni. A célszerű politika hívei különben már a közel napokban kifejezésre is fog jutni a szabadelvű-párt konferenciáján.

(Justh a válságról.)

Justh Gyula, a képviselőház elnöke egy újságíró előtt érdekes nyilatkozatot tett a bécsi audiencia esetleges következtéseiről:

— A képviselőház elnöke kijelentette, hogy ő örül a dolgok ilyen fordulatának. Amikor a koalícionális pártok közös programjukat fölterjesztették a koronához, a minimumra szállították le a követeléseiket. De most már, amikor a korona olyan ridegen bánt el a koalíció vezérével, a függetlenségi pártot nem kötelezheti többé a koalíció programja. Ha tehát újból fölveszik az alkudozások fonalat, akkor már ezt a függetlenségi párt programja alapján tesszik. Szerinte lehet, hogy nagyon szomorú napok következnek a magyar nemzetre, amit 1861-ben megpróbált Bécs, hogy a fegyver hatalmával zavarta szét az országgyűlést és a nyílt abszolútizmus ülte Belcazar ünnepeit. De a magyar képviselőház éppen oly férfiasan és szívósan áll helyt és teszi meg óvását az erőszak ellen. Figyelmeztet azonban Justh Gyula arra, hogy ne üljön föl az ország az agens provokateuröknek.

(Gautsch és a magyar válság.)

Budapestről jelenti tudósítónk, hogy Gautsch osztrák miniszterelnök ma a Reichsrath ülésén beszédet tartott. Beszédében politikai helyzetünkkel is foglalkozott s kijelentette, hogy Ausztria hajlandó hozzájárulni, hogy a 67-es törvények Ausztria és Magyarország között való gazdasági viszony és egyéb kérdések tekintetében a korona által a legutóbb tett kijelentés alapján revideáltassanak. Gautsch végül beszédében megafolta azt a híresztelést, mintha ő a magyarországi választói jog ellen állást foglalt volna.

(A vezérőlbizottság javaslata.)

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy a vezérőlbizottság által kiküldött albizottság elkészítette az alkotmányvédelem egyöntetű eszközlése céljából javaslatát. A javaslat a királyi közlés alkotmányellenes voltát fejtegeti.

Az egyetemi ifjuság tüntetése.

Diákok a politikában.

A rektor új rendelete.

— szeptember 26.

(Saját tudósítónktól) Nagy jelentőségű esemény színhelye volt ma délelőtt a tudomány-egyetem egyetem téri palotája. Dr. Láng Lajos v. b. t. t. rektor az összegyűlt egyetemi polgárság előtt kijelentette, hogy elődjének dr. Demkó György rektornak a tavaly kiadott rendeletét amely fegyelmi vétség terhével elűltja az ifjuságot a gyűlések tartásától, tüntető felvonulásokban, továbbá politikai mozgalmakban való részvételtől, visszavonja. A rektor intézkedése az egyetemi polgárságra rendkívül lelkesítőleg hatott. Az üdvös rendelkezést tomboló tetszés zajjal fogadták és kijelentették, hogy a rektori engedelemmel nem követnek el visszaélést. A rektor és böles rendelkezésének köszönhető

S tudod-e, mit jelent az, amikor
Tenékülöd folyik az életem?
Csak azt jelenti: élni nélküled
Nem tudnék soha, sohasem!

Dézi Sándor.

Bucusu.

Hárman ültünk együtt egy kerti pajta asztalánál.

Előttünk egy hordó kitűnő homokkerti vinkó, 3 pohár s nyárson sült szalonna zsirjától becepegtetett kenyér.

Halvány világot egy árva fagyú gyeritya terjesztett, mely a hordó tetejére volt megerősítve.

Cda kinnt vad szél sivitott, meg-meg rázkódtatva az ablakokat, néha besodort egy-egy elszáradt falevelet, mely a pisláncoló parázsba esve még egyszer fellángolt s va kító fényvel bevilágította a pajta oldalait.

Mindez csak egy pillanattig tartott, azal újból beállt az egyforma sötétségben a vad szélzugás.

A kint zugó szélviharral legnagyobb ellentétben állott a mi viselkedésünk.

Némán néztük a halványan seregő gyertyát s csak néha-néha keccintottunk egyik vagy másik egészségére.

Ezt is mindinkább megszokásból, öntudatlanul tettük. Gondolataink messze, messze, első szerelmünknek még szét nem foszlott rózsás kódéba kalandoztak.

— Eljenek a nők! kezdte az egyik.
Ittünk.

— Eljen Ő, e föld legszebb, legbájosabb csillaga! — folytattam én.

Nagy hatást szült e pár szó.

Ezután elbucuzó Zoltán barátunk állott fel szóra, kezében magasra felemelve a poharat, fájdalomtól reszkető hangon így szólt:

— Kedves barátaim! Ne n is gondoljátok, ti kik itt maradtok, mily nehéz megválni egy helytől, hol az ember annyira szeret. Még néhány óra és én indulok a messze idegenbe, az ország másik szélére s ki tudja, mikor, lehet egy év, lehet sok, lehet hogy soha többé nem térek vissza. — Sajnálak itt hagyni benneteket, vérző szívvel távozom tőletek, a várostól, mert hisz ide annyi édes emlék fűz. — Sajnálom itt hagyni az én édes jó szüleimet, kik úgy szerettek, mint csak szüle szeretheti a gyermekét. De talán senkiért sem fáj úgy a szívem, mint azért a . . . csaláért. Ti tudjátok, hat éve már hogy szeretem, imádom, mennyi szerelmes verset irtam hozzá. És Ő . . . Ő ki nevetett. Istenem! miért is adtál ilyen melegen érző szívet . . . ?!

Zoltán barátunk leborult az asztalra s hangosan zokogott, míg másik barátom az ablakhoz ment, hogy letörölje az önkénytelenül is szemébe torló könnyeket.

Én haragudtam magamra, azon rossz természetemért, hogyha nagy bánat, fájdalom ér, nem jön köny a szemembe.

az is, hogy a fiatalság mai tüntetése oly méltóságtelesen minden rendzavarás nélkül folyt le.

A tüntetésről és előzményeiről a következő részleteket jeleni tudósítónk:

(A drákói rendelet.)

Ismeretes, hogy a múlt esztendőben Demkó György rektor rendeletet adott ki, amely eltiltotta a fiatalságot a gyűléseztől, a politikai mozgalmakban való részvételtől, továbbá kör, vagy egyesület alakításától. A rendelet szigorú megtorlással fenyegette meg azokat, akik ellene vétének.

A rektori rendelet ellen memorandumot nyújtottak be az egyetemi ifjak az egyetemi tanácshoz és kérték annak visszavonását. A tanács a napokban foglalkozott a fiatalság kérelmével és dr. Láng Lajos v. b. t. t. rektor közbenjárására az egyetemi tanács teljesítette az ifjuság kérését.

A rektor magához kérte tegnap Melcha Tibort, a fiatalság vezetőjét, közölte vele, hogy ma délelőtt ki akarja hirdetni az ifjuság előtt az egyetemi tanács határozatát. Délelőtt 11 órakor az előadások végeztével gyűljenek össze a tudomány egyetem dísztermében.

(Szabadság az ifjuságnak.)

Tizenegy órára a díszterem zsufolásig megtelt egyetemi polgárral. Lehetek vagy nyolcszázán. Pont 11 órakor megjelent a teremben dr. Láng Lajos rektor, akinek szavai mélyes csendben hallgatták végig. A rektor nyomban beszéde elején tudomására hozta a fiatalságnak, hogy az egyetemi tanács visszavonta Demkó György tavalyi rendeletét, amelyben az egyetemi polgárság gyűlékezési, egyesülési és szólásszabadságuk megsértését látta. A rektor máttól kezdve megengedi, hogy az ifjuság gyűléseket tartasson az egyetem falain kívül, sőt az egyetem falain belül is. Megengedi, hogy ifjusági egyesületek tagjai legyenek. Teljesen visszavonja a fiatalságnak cselekvési szabadságát. De figyelmezteti, hogy egyetemi polgárokhoz illő módon, méltóságtelesen viselkedjenek. Most szorgalmi idő van. Legyenek azok, hogy büntetések ne vonják el az ifjuságot a tanulástól. A hazának legtöbbet használnak, ha a tudományokban minél nagyobb előmenetelt tanusítanak. A rektor szavai óriási hatással voltak az ifjuságra. Amikor meghallották a rektor szájából, hogy cselekvési szabadságukról a béklyó lehullott, percekig tartó, tomboló lelkesedésben törtek ki.

— Eljen a rektor! Eljen tanács! — kiáltották.

Végre Zoltán barátunk elfojtotta zokogását.

— Kérlek benneteket, én hiszem is, hogy ti irni fogtok nekem, megírtok, milyen ruhában láttátok ideálotom? Kivel táncolt? Én akkor boldog leszek, most pedig nyugodtan távozom.

Mindent megígértünk s ő hálásan tekintett ránk, sokáig . . . utoljára . . .

* * *

Egy szép napon ebéd előtti rendes sé támat végezve, uram Isten, kit látnak az én szemeim?

Senki mást, mint az én áltávozott, szerett, édes barátomat.

— Servus Zoltán! szólítottam meg.

— Servus Béla! mondta ő.

— Hát te nem utaztál el?

— A mint láthatod.

— Ugy-e megváltoztattad utitervedet, hány órákor még?

— Már egyikkel sem.

— N-e e em? Hogy, hogy?

— Hát csak úgy öregem, hogy levelet kaptam épen most, melyben értesítenek, hogy a hely, hová készültem, már be van töltve. Így másra határoztam el magam.

— Akkor remélem visszaszivjuk ma este a bucsut a pajtában?

— Okvetlen elvárak.

Bartha Béla.

(Az ifjuság köszönete.)

Majd Melcha Tibor állott szólásra. Megköszönte a rektor bölcs és liberális intézkedését. Ezzel a rendelkezéssel elmúlik minden áldatlan viszály. Az ifjuság első kötelességének tartja, hogy a tudományokban való minél nagyobb előmenetellel hasznára legyen a hazának. De ha a haza veszedelemben van az ifjuság kász érte meghalni. Megígérte Melcha, hogy a fiatalság nagytiszteletben tartja a rektori intézkedést és méltóságtelesen fog vele élni.

(A tüntetés.)

A rektor még tudatta a fiatalsággal, hogy határozatáról értesítette a rendőrséget is. Ismételtlen felhangzott az éljen és a rektort nagy szeretettel, lelkesen tüntetve mellette, kísérték ki a teremből. Majd felhangzott a Kossuth-nóta és kiadták a jelszót:

— A müegyetem elé!

(Fáklyásmenet az ellenzéknek.)

Az ifjuság csoportja a Kaplony-utcaán keresztül, folyton a Kossuth nótát és Hymnuszt énekelve a Müegyetem muzeum-körű kertjébe vonult. Itt a tantereket végig járva az előadásokat megakadályozták. A müegyetemi ifjuság a kertbe vonult, ahol Viola Lajos közölte az ifjusággal a rektori határozatot. Ösz Kornél pedig felhívta a fiatalságot, hogy egy táborba tömörüljenek.

Huljanak le a pártkeretek. A haza veszélyben van, csak egy pártnak szabad léteznie, a hazát védők pártjának. Illetéktelen elemet, mely nem küzd a nemzeti jogokért nem tűrnek maguk között. Leikes éljenzéssel fogadták e beszédet. Ezután a tömeg átvonult a bölcsészeti fakultásra, amely most a régi országházában van. Itt a régi ülésterembe vonultak, ahol Pauar Imre pszichológiai órája volt. Melcha Tibor a dobogón helyet foglalva tüzes beszédet intézett az ifjusághoz. A véletlen sajtáságos összejátszása ugymond, hogy azon a helyen, ahol annyi küzdelem folyt a jogokért, ott hirdeti ki, hogy az ifjuság visszakapta a jogait.

Most már éppoly jogai vannak, mint az ország bármely polgárának. Közölte ezután, hogy az ifjuság holnap este fáklyásmenetet rendez az ellenzék tiszteletére. Csütörtökön este 8 órákor pedig a Menza Akadémia termeiben lakoma lesz, amelyen több politikus megjelenik.

Törvényhatósági élet.

A tanács a pótdadó felemelése mellett. Megirtuk annak idején, hogy a jog és pénzügyi bizottság a költségvetés tárgyalásakor 28 százalékban ajánlotta a közgyűlésnek a jövő esztendei pótdadó megállapítását. Ez a 28 százalék tudvalevőleg úgy származott, hogy a főszámvevő a városi épületek jókarban tartására 40 ezer koronát vett fel a költségvetésbe. A jogügyi bizottság erre a célra elengedőnek talált 30 ezer koronát s így az eleső 10 ezer korona teremtette meg azt, hogy a pótdadó 28% legyen. A város tanácsa mai ülésén foglalkozott a jövő évi költségvetés megállapításával a jog és pénzügyi bizottság javaslatával szemben a pótdadót 29 százalékba javasolja a közgyűlésnek megállapítani. Az ellentétes indítvány, indokolása abban rejlik, hogy a városi épületek jókarban tartására nem elég 30 ezer korona, feltétlenül szükség van a főszámvevő által javasolt összegre. Kérdés tehát, hogy a közgyűlés milyen álláspontra helyezkedik. Bizonyára a jog és pénzügyi bizottság javaslatát fogja elfogadni, mert hiszen a tatarozásra szánt összegből igen szépea fedezhetők a kiadások.

Teljes tanácsülés. Debrecen város tanácsa ma és holnap teljes ülést tart, a melyen az e hó 30-iki közgyűlésre tartozó ügyek-

ben hoz javaslatot. A tanács a közgyűlés tárgysorozatát, a mely ugyancsak tartalmas lesz, holnap állítja össze.

Kivándorlás Hajdumegyéből. A kivándorlás egyre nagyobb mérvet kezd ölteni. — Az ország minden részéből szinte elrémítő nagy számmal hagyja el ősi fészket a magyar ember. Megy Amerikába, mert ott munkája után nyugodtabb megélhetést biztosíthat magának, mint hazájában. — Eddig Hajdumegyéből csak gyéren fordul elő, hogy egyesek kivándoroltak. Az utóbbi időben azonban megdöbentően lábrakapott a megyebeli lakosság között is a kivándorlási hajlam. Különösen a közeli Téglás községben észlelhető ez a körülmény. Tegnap is nyolc téglási lakos váltotta ki az utlevelet a vármegyeházán. — A községből még igen sokan készülnek a kivándorlásra.

NAPI HIREK.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS.

Előfizetési felhívást nyitunk a „Szabadság” jövő október decemberi évfolyamára.

A „Szabadság”-ot tizennégy napon át — a hétfői számok kivételével — ingyen küldjük szét. Ezen számok elfogadása nem jár semmi kötelezettséggel.

Minden hónapban ingyenes **Jegyzék naptárt** bocsátunk minden előfizetőnk rendelkezésére.

Előfizetési feltételeink a régiék: **Évfolyamra 3 k., vidékre 5 k.**

Ajánljuk lapunkat a n. é. közönség pártfogásába.

Debrecen, 1905. szeptember 26.

A „SZABADSÁG” kiadóhivatala
(Csapó-utca 9, szám.)

Napról-napra.

— szeptember 26.

A szombati kihallgatás

Sok szép reményt szét dula!

Furcsa dolog is válasznak

Főlitera egy k. und k. cédula!

*

Vezérlő-bizottság, tartsd magad erősen!

El ne ragadjon a nemzet haragja . . .

S a császár, ki önkényét tudtul adja?

Forradalomba ne ragadjon ő sem!

Pályaválasztások.

— szept. 26.

Már néhány hete elmúlt, hogy iskoláink megnyiták a tudomány-szomjas ifjuság előtt. Tanár és tanuló a nyári pihenés után felfrissült, megújult erővel fogtak a munkához, most már rendes mederben folyik a nagy horderejű munka, mert tagadhatatlan, hogy az állam gépezetében ma az iskoláknak jutott a legfontosabb feladat, az ő munkájokon épül föl a jövő nemzedék és ebből a jövő állam. Munkásságok eredményétől függ a haza jövő sorsa.

Városunk annyi iskolával rendelkezik, hogy Magyarországon a vidéki városok közt ennyivel s ily nagy szabásuakkal egy sem dicsekedhetik.

Mentül több áldozatot hoz városunk a közoktatásügyi célokra, annál szilárdabb alapon nyugszik városunk fejlődése és egész jövője.

Hogy azonban iskoláink a rájuk háruló fontos feladatot teljesíthessék, szükséges, hogy minden tényező részéről minél hathatósabb támogatásban részesüljenek.

Nem elegendő csupán a tanítóság, a tanárikar odandó és lelkes munkássága s az

skolák fentartó áldozatkészsége, hanem ezekhez hozzá kell járulni különösen még a társadalom közreműködésének is.

Ebben a tekintetben kiváltképpen a magyar társadalomnak, városunk lelkés s áldozat kézzé fiainak jutott fontos szerep.

Nálunk ugyanis az állam mellett a társadalom van arra hivatva, hogy irányt adjon az ifjuság pályaválasztásának.

Ez az égető kérdés, a pályaválasztás az, mely nálunk a társadalomban uralkodó ferde felfogás miatt a legnehezebb s melyet, hogy az helyes és célszerű legyen, az állam érdeke, de meg első sorban saját önérdékünk megkívánna.

Ezért kell erre folyton visszatérnünk.

Nálunk az ifjuság tódul a hivatalos pályák után.

Abban a hitben van nálunk ma még ifjuság és szüle, hogy csak is a tudományos és hivatalnoki életpályában látja egyrészt a társadalmi előkelőséget, másrészt pedig az életben a boldogulás biztosítékát.

Ne csodálkozzunk aztán, hogy némely pályára túlszűfolyva van s aztán kicsinyléssel beszélünk róla.

Ma nálunk még az iparos is azon van, hogy fia okvetlen a gimnáziumba járjon s mindent elkövet, vagyonát feláldozza, adósságba veri magát, bár fia minden tehetség és hajlam nélküli, hogy fia a boldogító érettségi bizonyítványt megszerezhesse.

Szüle és fia minden vágyát képezi ez idő szerint nálunk egy kis hivataloska elnyerése.

Ez állításunkkal nem tulozunk, szüvunkat bizonyítják az évről évre megjelenő statisztikai adatok.

A ferde irányu pályaválasztásból származnak az országos bajok.

Diplomás emberek kenyérkereset nélkül vannak, egy üresedésben lévő kis állásra százan jelentkeznek, és kétségbeesetten tolonganak.

Arra kell tehát törekednünk, hogy ne csak a szellemi munkásban, de a kereskedőben és iparosban is az államnak ép oly fontos tényezőjét lássuk.

A produktív élet-pályák iránti hajlam megfogja szüntetni az ifjuság pályaválasztásában az immár országos bajjá fajult ferde irányt.

+

— **Istentiszteletek a gör. kath. kápolnában,** ma, a Sz. kereszt felmagasztalása" ünnepén: 6 órakor reggeli istentiszteletet, kenyéráldással s a sz. kereszt ünnepélyes kitételésével; délelőtt 9 órakor szent mise, utána miroválás; délután 3 órakor vecsernye, 4 órakor rózsafüzér ájtatosság.

— **Vágóhídi díjak leszállítása.** Általános a felháborodás még most is az egész városban, hogy a debreceni mészárosok a husárákat felemelték. A jogtalan árfelemelésnek — a mészárosok szerint — a vágóhídi díjak magasvolta az oka. A gazdasági bizottság egyik ülésén a kérdésben úgy határozott, hogy a közgyűlésnek javaslatot tesz a vágóhídi díjak leszállítására nézve. A város tanácsa mai ülésén ebben a kérdés-

ben ellenkező indítvány beterjesztését határozta el, a mi fölött a közgyűlés fog majd dönteni. A taaás tehát nem akarja a vágóhídi díjak leszállítását, a mi egyszers-mint azt jelenti, hogy pártolja a huszorsorát.

— **Házasság.** Bottka Géza cs. és kir. főhadnagy e hó 30 án tartja esküvőjét Ersemjében dr Szirmay Vilmos és neje ippi és érkeserüi Fráter Ida leányával Iduskával.

— **A protestánsok összes száma** a föld kerekén 180 millió lélekre tehető. Legtöbben vannak Éjszak-Amerikában 65—66 millió, legkevesebben Ausztriában (250,000 lélek körül.) A 180 milliónyi számban lelelső helyen állnak a kálvinisták (100 millió), aztán jönnek a lutheránusok (56,000,000), az angol püspöki egyház hívei (29,000,000), a többi szám az apróbb felekezetekre esik. — Ezzel szemben a róm. kath. ok összes száma 250—260 millió.

— **Gondnokság alatt.** Fekete Bálint 68 éves hajduböszörményi csendőrmestert a törvényszék elmebetegség miatt gondnokság alá helyezte.

— **Zigány — szabadlábbon.** Budapestről írják: A bíróságnál szünetel most a Zeysig-röpirat miatt folyó bünpör vizsgálata, mert a kihallgatásokat csak akkor kezdheti meg dr. Bakonyi bíró, ha az akták visszaérkeztek a kir. tábláról. — Ide tudvalevőleg Zigány szabadlábbon helyezése kérdésében került az ügy. A kir. tábla — amint értesülünk — Herich Tóth János elnöklése és Ráth bíró előadása mellett esütörtökön, e hó 28-án fog dönteni. Általános a hit, hogy a másod-bíróság Zigányt szabadon bocsátja.

— **Békéltető bizottsági ülés.** Vetéssy Béla iparhatósági biztos elnöklése alatt e hó 29 péntek délután 3 órakor az ipar-testület békéltető bizottsága rendes ülést tart. Az ülésen magánfelek peres ügyei nyernek elintéztést.

— **Iparhatósági ülés.** Az iparhatóság tegnap délután tartotta rendes negyedévi gyűlését, melyen Vetéssy Béla iparhatósági biztos elnökölt. Az ülésen folyó ügyeket intézték el.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatal halálozási osztályánál a következő halálozások jelentettek be. Vragácsai Victor r. kath. 55 éves Korcsok János r. kath. 19 éves, Mocoó Mihály ev. ref. 73 éves, Erdei Zsuzsanna ev. ref. 35 éves, Szjártó Jánosné ev. ref. 36 éves.

— **Hűtlen férj.** Évekig éltak egymás oldalán vadházasságban Haraszty Hermin kefégyári munkásné és Dalmi Mihály ugyan-csak kefégyári munkás. A bagoly híten élők nél rendes szokás, a veszekedés náluk se maradt el. Az asszony ugyanis betegeskedni kezdett és a férfinak terhére volt már a vele való együttélés. Otthagyni azonban még sem akarta, hanem rábeszélte, hogy menjen fel Pestre a klinikára és ott gyógyíttassa magát. Mialatt aztán oda volt a közös lakásukban lévő butorokat és egyéb holmikat, melyek az asszony tulajdonát képezték eladta és az azokért kapott pénzt elköltötte. Az asszony aki a napokban hazakerült, a rendőrségen lopás miatt feljelentette volt házastársát.

— **Menetrend változtatás.** A Debrecenből Nyiregyházra reggel 8 óra 16 perc-

kor induló vonat ezentul háromnegyed órával későbbben, 8 óra 53 perckor indul. E vonat-hoz csatlakozik a Szatmár felől érkező reggeli gyorsvonat.

— **A szőlők veszedelme.** Tiszacsegén már évek óta nagyon pusztit a filoxera. Az idén is óriási károkat okozott a szőlők réme. A földmivelésügyi miniszter most rendeletet intézett a vármegyéhez, melyben zárlatot rendel és elültja, hogy a szőlővesszőket más szőlő területre szállítsák.

— **Sikkasztó körszolga.** Gacsádi Sándor már régebb idő óta alkalmazottja a Csapókeri Alsókörmek. Becsületes, lelkiismeretes ember volt mindig, akiben teljesen megbizhattak. Eme jó tulajdonságainál fogva hatalmazta fel Fejzsés Sándor a kör pénz-tárnoka a tagdíjak beszedésére. Idők multával azonban Gacsádi Sándor is, mint sok más gyarló embertársa erkölcsileg megváltozott. A család szaporodás, a nélkülözések letéritették az egyenes utról. Így történt aztán, hogy a legutóbb kezére bizott, mintegy 17 korona tagsági illetékekkel nem tudott beszámolni. A pénztáros persze nem nézte el a körszolga könyvelméséget, hanem sikkasztás címén feljelentést tett ellene a csendőrségen.

— **A pikula története.** Borközi állapotban horiyozott a Széchényi és Tócs kert közötti uton egy bodzafa árnyékában Vágó József nagycseri lakos. Mellette hevert egy pikula, a kenyérkereső számszáma, mely azonban mire alvásából felbredt megfoghatlan módon eltűnt. A szerencsétlen flótás most a csendőrség útján tett lépéseket az eltévedt hangszer megkerítése iránt.

— **Romlott hus a piacon.** Nem ritka eset, hogy az élelmiszer piacon élvezhetetlen és az egészségre ártalmas cikkeket koboz el a rendőrség némely lelketlen, haszonleső árusítóktól. Így tegnap is Németi Jánosné Dégenfeldtéri husárusitónál talált dr. K. Szalay Béla kerületi orvos romlott régi büzös húst, melyet el kobozott.

— **Halálos baleset.** A kassai huszárezred egy közlegényét, Csajkovszky Ferencet ma halálos baleset érte. A huszárezred menetelési gyakorlatot tartott Ungvárra. — Midőn Töketeresre ért. Csajkovszky Ferenc lova hirtelen megbokrosodott és lovását a földre dobta. Bukás közben Csajkovszky kardja kiesuszott hüvelyéből, s pedig kardjába dől oly szerencsétlenül, hogy a kard a szívére keresztülzsurta. A szerencsétlenül járt katona nyomban meghalt.

— **Halálozás.** Özvegy nagyenyedi Boros Ferencné szül. Seidl Paulina folyó hó 25-én Árpádon elhunyt. Az elhunytban Boros Kata helybeli kereskedő édes anyját gyászolja.

x **LETETTER JÓZSEF** fényképezési és fényképnagyítási műterme Piac-telek 44. dr. Ujfalu-sy-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő káratában.

x **„Az Amatőr.”** Napról napra, számról számra többet nyújt a magyar amatőr-fényképezőknek e kitűnő képes folyóirat. Esztétikai cikkei magas színvonalúak és arra hivatják, hogy az amatőr-fényképezést mind szélesebb körben megkedveljék. A szorosabb értelemben vett számos kitűnő szakdolgozat és a tudnivalókban bő rovatok pedig eisdrangu szaklappá teszik. Kiváló jó ízléssel

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szert

hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, számarhurut és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik.

Emelléztvágyat és testület, eltávolítja a köhögést és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban üvegenként 4—kor-ért kapható. Figyeljünk, hogy minden üveg alantól céggel legyenellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Basel (Svájc)

összeválogatott hazai és külföldi képeknek igen szép reprodukciói pedig élénken tarkítják a díszes — és minden amatőrök, de még a művelt nagyközönségnek is élvezhetővé tett — folyóiratot. Annál inkább sajnáljuk, hogy az amatőr-fényképezők nem sorakoznak elégséges nagy számban az úttörés nehézségeivel küzdő, de kitűzött feladatát oly szépen megoldó folyóiratuk zászlaja köré. A most megjelent 24. számból kiemeljük Kohlman Artur dr. szerkesztőnek a „magyar amatőrök veresége” című cikkét, mely a minap megnyílt nemzetközi kiállítás alkalmából leleplezetlen őszinteséggel mutat reá azokra az okokra, melyek a tárlat magyar-részének gyengeségére vezettek. Tóth Bélának, Gara Résző dr. nak és a müncheni Georg Fuchs-nak cikkei, főleg pedig Mrs. Barton londoni művésznék „Tavaszi dal” című megkapóan poétikus eredeti fényképek feletti sikerült reprodukciója és a sok szép külföldi szövegkép különösen vonzóvá teszik a füzetet.

x **Szüret.** Mikor az ország borteremő vidékein véget ér a szüretelés, akkor veszi kezdetét a naptár-szüret. S itt minden évben jó termés ígérkezik. Bármily nagy legyen azonban a piacra kerülő naptárak száma és különfélése, magasra emelkedik valamennyi fölé a **Pesti Hírlap nagy képes naptára**, mely immár 16 ik éve jelenik meg a Pesti Hírlap olvasóinak szívesen látott karácsonyi ajándéka gyanánt. Hogy ajándék — annál népszerűbb. Mint a kiadóhivatali velünk közli, a jövő évi naptár, melyet a Pesti Hírlap minden előfizetője karácsony előtti héten kap kézhez, 24 oldal aktuális képen s a szokott gazdag szépirodalmi tartalom kivül, több közhasznú és ismeretterjesztő rovattal lesz gazdagabb, hogy egész éven át még több hasznát vehesse a közönség. Tisztelt olvasóink figyelmét azért hívjuk fel erre, mert aki a Pesti Hírlap 1906-ik évi naptárát magának biztosítani akarja, ha nem megszokás nélküli előfizetője a lapnak, úgy október elsejével **legalább negyedévre** kell előfizetnie (7 koronával), hogy a naptárt karácsonyi ajándékkul megkaphassa. A Pesti Hírlap hazánk legkedveltebb, legelterjedtebb napilapja, mely egyenlő ár mellett (egy óra 2 kor. 40 fillér, 3 óra 7 korona) sokkal többet nyújt, mint más napilapok, mert napról-napra nagyobb terjedelemben jelenik meg s aki rá előfizet, a leggazdagabb tartalom s kiválóan praktikus **Divat-Salon** című divatlapot kedvezményes áron kapja, negyedévre 2 koronáért, úgy hogy a Pesti Hírlap és Divat-Salon együtt negyedévre 9 koronáért rendelhető meg a kiadóhivatalnál: Budapest, V., Váci körút 78. Onaét mutatványszámokat is lehet kérni.

x **Német-anyanyelvű** joghallgató a német nyelvből órákat ad. Címe: Nyomatató utca 14.

x **Rohits Sauer brunn-ba!** Ez legyen a jelszó mindazoknál, kik a haza menésére még nem gondolnak. Pompás, remek, kellemes most az erdőben andalogni, beszívni az éltető friss levegőt, mert, Rohits Sauer brunn mindezzel megvan áldva, hozzá még a kitűnő gyógyvíz intézet, hideg, meleg fürdők, olvasó terem, könyvtár, kitűnő zenekar, tennis pálya, mind változatos mulatóságok, valóságos ideális hely ez, alkalmas utókurára. Por és szél mentes hely Rohits-Sauerbrunn, kellemes időjárással, s épen szeptember hó erre a legalkalmasabb idő. A lakás árak is sokkal olcsóbbak most, mint a fődényben.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR.

Szerda, szept. 27. „János vitéz.”

Csütörtök, szept. 28. „Az erény utjai.”

Péntek, szept. 29. „Kornwillei harangok”, operette.

Szombat, szept. 30. „Faust”, opera.

Cukorkák.

A csö örtöki előadás okvetlenül nagy sikerre számíthat. Mert annyi kétségtelen, hogy a szép Lóla nem mond esőtörtököt — „Az erény utjain!”

A Lóla-kultusz kezd lábrakapni. Lólánál is lólabbak kezdünk lenni. Ezen mondásunkban pedig senki sem sejdíthet lólábat.

A színház leveles ablaka kezd érdekes lenni. Van ott egy levél, amelyet — a boríték szerint — egy ifjú színésznőhöz intéz „Az elektromágneses gyógyintézet.” Ejnye, ejnye! Ez a kisasszony fel akar villanyozni és mágnesként kíván bennünket vonzani! Nem lesz ez sok a jóból?

„Faust” azért marad le a műsorból, mert a tüzelési biztosító-intézet még nem adott operák előadására engedelmet. Jó lesz ezt megszerezni, mert bizonyos, hogy Zilahyné gyújtani fog ebben az operában!

Zsűri-direktor fölemelte a délutáni előadások helyaráit. Helyes. Ezután már csupán az előadások színvonalának föemelése van hátra.

Egy látcsöves ur.

* **A király mulat.** Hugó Viktornak a hatások elrendezésében, fokozásában szédületes magasságokat elérő drámája kerül ma színpadra. A romantikus tulesapongás és a monarchikus eszme elleni harc szülötte. Mind kettő ráütötte bélyegét. Ma épp ezért két okból számíthat meghallgatásra az ilyen, sokáig skártba tett drámai irány. Fenkőtt szárnyalásáért, eszményi légköréért szeretik, a kik megcsömörödték a legujabban dúló izmusok (materializmus, verizmus, szimbofizmus sat.) tisztátalanságától, a múlt század közepén uralkodott u. n. szabadgondolkodás leletményesséi, mint különösen a szabadkőműveliség, forradalmas irányáért támasztják fel. Papot, mágnást, királyt csakugyan hatalmasan le lehet teremteni az ilyen Hugó Viktor-féle drámákban. Ettől eltekintve, mi csupán dramaturgiai oldaláról szemléljük a darabot s előismerjük, hogy a drámai kitérés sekre, pathetikus szavalkatokra hajló színész erre alkalmasabb szerepet nem is választhatna, mint a mind „A király mulatban”-ban a Frisulet bohócé. Békés Gyula is ebben a szerepben mutatkozott ma be. Zilahi Gyula és Szakács Andor mellett valóban ő a drámai személyzet legkiválóbb ereje. Az első felvonásban nélkülöztük a szerep kiélezett mondásaihoz kellő szellemességet, mélyebb humort. Azután a leányával való jelenet következett, a melyben néhány bensőségteljes meleg hangot hallatott. Hatalmas mozzanatai voltak játékának a III. felvonás nagy jelenetében. Mindekit megrázott az apa fájdalomnak őszinte kifejezésével. De az udvaroncokkal szemben többet lármázott, tombolt a kelletténél. Kevesebbel még többre ment volna, ha ezt a részt lejjebb transzponálja. Nem szabad észrevennünk, hogy a színészt játéka kifárasztja. — Megbecsültük Békésben a jelentékeny színészt, a midőn alakításával részletesen foglalkoztunk, mert alakítása egészében értékes, hatásos, és gondra valló volt. Minden felvonás után, sőt előadások között is sokat tapsolták és hívták. — A többi előadók közül *Ternyei* (I. Feren) ismét csak csinos volt, de semmi egyéb. *Szabó Irma* (Blanche) több jelenetével megkapott. Az udvaroncok csapatja esetlen volt. Hanem ez már a rendezés hibája. — Egyik ur a markába kacag a király szalónjában, a másik úgy öleli meg az érkező harmadikat, hogy körül fordulnak a tengelyök körül, a többiek harsogó „bruhahá”-ban törnek ki. . . Szép „spanyol etikett!” Megérdemelnek az urak, hogy a bécsi udvarnál fogadják öt percig tartó kihallgatáson! A második felvonás kerti jelenete tuleságos sötét volt. Elvégre is látni kell a szereplőket!

* **Radó Anna fellépte.** Radó Anna a társulat alt énekesnője ma mutatkozik be a közönségnek. *A János vitézben* a francia királyleány szerepét fogja játszani. Pozsonyi Lenke helyett, a kivel is felváltva játsszák e szerepet.

* **Fauszt.** Zilahi Gyula megkötve a biztosító társaságokul a szerződést operaelőadásokra is. Szombaton az énekes személyzet megtartja az első operaelőadást. Ez alkalommal a Fauszt kerül színpadra. Fausztot Békési, Margerattát Zilahyné éneklie, a többi szerepekben fellépnek Polgár, Radó Anna Arkossy stb.

TAVIRATOK.

Kilépés a szabadelvűpártból.

Budapest, szeptember 26. Dévárdól jelentik, hogy Török Béla országos képviselő ma kilépését bejelentette a szabadelvűpárt elnökénél.

A norvég trónkérdés.

Krisztiania, szeptember 26. A norvég minisztertanács elhatározta, hogy az esetben, ha Károly dán herceg a norvég trónt, melyet neki felajánlottak, nem fogadja el, akkor a kérdést népszavazás alá fogja bocsátani.

Családi dráma.

Budapest, szept. 26. Kunszentmiklósról jelentik, hogy Kontra János vagyonos ember családi viszálykodás miatt ma megölte feleségét s aztán önmagát felakasztotta.

Negyven katona tifuszban.

Komárom, szept. 26. Az idevaló helyőrség negyven katonája ma tifuszban megbetegedett.

Az orosz zavarok.

Pétervár, szept. 26. A kormány sajátos módot eszelt ki, hogy a közelgő dumaválasztásokat a maga szándékainak megfelelőleg meghamisítsa. Nagy hajsza folyik a szabadelvű és intelligens osztályhoz tartozók elemek ellen. A demokrata érzelmű polgárok közül, akit csak lehet, vád alá helyeznek. A végeéjja ennek a gyalázatos eljárásnak úgy látszik az, hogy a felvilágosult, tehát a jelenlegi korrupciós hivatalnokuralom ellen állást foglaló elemeket választói joguktól, amennyire csak lehet, teljesen megfosztják.

Budapesti gabonaárak.

(Déli árszám.)

Budapest, szept. 26.

Buzakivárat mérsékelt, vésztelkező esemény. Gyöngye árszám mellett 30,000 méter-mázsza került forgalomba 5—10 fillérrel olcsóbb árakon. Egyébb gabonanemek közül rozs szilárd, árpa tartott, a többi nyugodt. Idő: erős.

Buza októberre	15.80—82.
„ áprilisra	16.50—52.
Ros októberre	12.94—96.
„ áprilisra	13.60—62.
Árpa októberre	12.28—30.
„ áprilisra	12.76—78.
Teszteri szeptemberre	13.16—18.
Repce augusztusra	24.70—90.

Törvénytörések.

§ **Meglopta a cimboráját.** Takács György hajduböszörményi lakos ez év április hó 16-án este csendesen iddógált Némethi Mátyás Hunyadi utcai levő vendéglőjében. Ekközben melléje telepedett Papp Sándor debreceni földműves, akivel beszélgetni kezdtek és cimboraságba elegyedtek. A késő éjjeli órákig együtt maradtak és mindketten alaposan lerészegedtek. Ugy éjjel tájban Papp Sándor rávette Takács Györgyöt, ki-nek nem volt szállása, hogy menjen hozzá aludni. El is indultak, de Takács annyira be volt rugva, hogy járni sem tudott és lefeküdt.

az u'on. A cimborá felhasználta ezt a tehe-
telen állapotát és kilopta zsebéből 72 ko-
rona pénzét, melyel odébb állt. A meglóptott
ember azonban mikor kialudta mómorát és
rájött, hogy a pénze hiányzik, nyomban a
rendőrségre ment és megtette a feljelentést
tolvaj ivótársa ellen, akit a rendőség csak-
hamar kinyomozott. A tolvaj Papp Sándor
rablás büntetéssel vádolva állott tegnap az
esküdtszék előtt. A tárgyaláson az ügyész
elajánlotta a rablás büntetének védjéért
és a törvényszék így csak lopás vétségében
mordotta ki bűnösnek, amiért 6 heti fog-
ságra ítélte.

§ Ügyvéd és bíró. Dr. Klein Mór
mezőkövesdi ügyvéd egy panaszos ügyből
kiilyólog beadványt intézett a járásbíró-
hoz, melyben Kiss László albiróról nem a
legbizalmasabban nyilatkozik. Azt mondta töb-
bek között, hogy az albiró szeszélyes ön-
kényeskedéssel pérosult játszatbanomsággal
nyilvános koholmányokat és valótlanégo-
kat akar bírói határozattal emelni. Az ügyész
ség az igazságügyminiszter felhatalmazásából
nyilvános régalmazás miatt indított pört a
a miskolci törvényszék előtt ezen kitételek
miatt Klein Mór dr. ellen, akit a törvényszék
ez alapon 120 korona pénzbüntetésre ítél,
mely ítélethez a kassai tábla is hozzájárult.
A kir. Curia ma Varga Ferenc koronaügyész-
helyettes és dr. Nagy Dezső védő felszólalása
után közönséges régalmazást állapított meg,
a vádlott ügyvéddel szemben s ezért pénz-
büntetését 60 koronára szállította le.

Szerkesztői-posta.

Diák. A tiszta c-beli Kazinczy és Dugonics
óta kezd kizsírítani a cz-ét és végkép kizsírította a
a tz-ét. A kérdés mindmáig eldöntetlen; az Akadé-
mia inkább a cz, a közoktatási kormány a c mellett
van. Használhatja bátran akár az egyiket, akár a
másikat. Legfőbb Czuczor Gergelynek az ado-
máját veheti figyelembe, a ki nem szerette a latinos
c-ét és így nyilatkozott, ha tiszta c-évet írták a ne-
vét: „Én nem vagyok sem Kukor, sem Cukor, sem
Kucor, hanem vagyok Czucor.”

„Dagály.” Az ilyen dagályos tárcák az érdek-
lődés apályával járnak! Ingyen sem közöljük, nem-
hogy honorálunk.

„Itt élne halnod kell!”

— Regény. —

Irta: **Inctay Béla.** 9.

I.

A vár és a kunyhó.

Ezután — természetesen — a költészet
forrásában merült el az egész társaság.

Régi hagyománya lehetett már a Dor-
mándi-nemzetségnek, hogy komoly megfon-
tolást érdemlő esetekben a család önkéntelen
a hárs alá vonult s itt hozta meg határo-
zatát.

Itt fogadta esküvel az öreg Dormándi,
az akkor még szép, fiatal cselédleánynak,
Zsófiának, midőn sűrű könnyhullatás közt
tett szemrehányásokat, hogy magához fogja
gyelni. — A mire pedig egy Dormándi sza-
vát adja, az szent és megmásíthatlan. —
Gyönyörű májusi regg derült a világra, a
mikor Elzát keresztelték s a lakomát a vén
hárs zöld sátora alatt ütték meg. Itt mondta
ki ma reggel véghatározatot Elza Aladár
barátunknak, tanuja a vén hárs levele, virága,
rengő koronája és a hirt szerteszét hordó
méhek raja. Ezt nem lehet többé megmá-
sítani, tudja Elza, tudja Zsófi néni, éri Aladár,
mert nem bizik hát benne ez a három gyá-
moltalan lélek?

Zsófi néni seuki kedvéért nem hátrált
volna meg tej itegeivel, de azt már sejtette,
hogy itt tanácskozni fognak, így hát szaba-
don maradjon a hárs környéke. Azért hur-
colkodott el. Tessék helyet foglalni!

Elza ismétli a délelőtti történetet. —
Bőhase mozduljon Zvolenszky bácsi, ő sétál

át Bálával Serénk bárónéhoz. — Segítsen
Milénka Zsófi mamának. Zvolenszkyék érte-
nek igazán a Zsófi mama nyelvén.

Zvolenszky bácsi kétségbeesik... Mért
nem volt iránta őszinte Béla is, Milike is?
— Ugyan ne komédiázzék, Zvolenszky
bácsi! veti oda Elza. Hát ki írta azt a szép
verset, hogy:

Némán haladnak a szerelmesek,
Mert csacska a lomb, cseveg a kis ér...
Ha elárulják boldogságukat,
Mindenki tudja és akkor mit ér?

— De hát az apa előtt szabad titko-
lódzni?

— Az apa előtt nem volna szabad tit-
kolódzni, de hát előbb-utóbb ugysis megmon-
dották volna. Engem biztak meg velem, én
késtem a nyilatkozattal, de hát magam sem
tudtam, hogy hányadán vannak. — Egy kis
költői ábrándot nem akartam mindjárt a
padhoz szögezni. Ha nem komoly pillangó,
hadd repüljön tovább. Látom azonban, hogy
komoly dolog s így el is határoztam, hogy
nem maradok a szónál, de egyúttal boldoggá
is teszem a pajtásaimat. Milike maradj Zsófi
mamánál. Tőle tanulhatják meg a Serén-
kek, hogy a szegény lányok nem mindig
válnak kárára a nagyuri házaknak.

Béla kezét szorít a nekiszomorodott
Zvolenszkyvel, a ki nagyon is tisztában van
már a helyzettel. Serénkné sohasem egyezik
bele abba, a mit mezzallár sznak tart s nem
is bocsát meg Zvolenszkynek.

(Kölyk. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedők és iparosok figyelmébe.

Az érdekeltek figyelmét a debreceni keres-
kedelmi és iparkamara ezennel felhívja a
jászberényi dohánybevaltó hivatal által köz-
zétett árlejtésre. Verseny tárgyat képezi:
faneműek szállítása. Ajánlatok 1905 okt. 24
d. e. 11 óráig benyújtandók, Bánatpénz 5%.
Elhelyezendő bármely adóhivatalnál. A buda-
pesti 4 ik hadtest parancsnokság árlejtést
hirdet a szolnoki csapatok kenyér szükség-
letének szállítására. Ajánlati határidő 1905.
okt. 12. d. e. 10 óra. Bánatpénz 5%. El-
helyezendő az ajánlat kapesán. A budapesti
I. kerületi honvéd parancsnokság a Debre-
cenben és Jászberényben állomásozó honvéd
csapatok kenyér és zab szükségletének szál-
litására árlejtést hirdet. Az ajánlatok ok-
tóber 16-ig nyújtandók be. — Bánatpénz
5 százaléka az ajánlathoz csatolandó. —
A temesvári 7-ik hadtest parancsnokság
nagyváradi, aradi, szegedi katonai élelmezési
raktárai részére búzát, rozst, zabot sib. kíván
beszerezni. Ezzel nyilvános árlejtésen biz-
meg egy címet. Pályázni okt. 9 ig lehet. —
A csendőrség budapesti parancsnoksága a
kerületek részére szállítandó egyenruhanemű-
eket okt. 9-én tartandó árlejtésen nyilváno-
san biztosítja. Pályázni szándékozók a debre-
ceni kamaránál bővebb felvilágosítást nyernek.

Városi Színház.

Bérlet 3. szám. (C.)

Szerda, szeptember hó 27-én: **RADÓ**
ANNA felléptével:

János vitéz.

Daljáték 3 felvonásban.

Holnap csütörtökön, szeptember 28-án:
ALMÁSSY LOLA felléptével, itt először:

AZ ERÉNYUTJAI.

Vigjáték.

Nyilt-tér.

Utazásnál nélkülözhetetlen.
Irgészségileg megvizsgálva.
Bécs, 1887. jul.

Kalodonit

nélkülözhetetlen

fogtisztító szer.

A fogak tisztántartására. A
fogak közt képződő ártalmas
anyagok elhárítására. Üdítő ha-
tásu s ez a **kalodon** a legna-
gyobb sikert érte el s minden
művelt államban el van terjedve.

— 1. —

Étvágytalanság, emésztési hiány a

Tempel-forrás ren dszeres ivá-
sa által megszűnik. Komikus
bajcuknál a **Styria-forrás viz**
még sikeresebb

Kapható:

Hoffman Józsefnél

Budapest, Báthory-u. 8 sz.

Pályázati hirdelmény.

A debreceni ipartestületi betegsegélyző
pénztárnál megüresedett számfejtői állásra
ezennel pályázatot hirdetek. Évi fizetés 1600-
korona. Pályázhatnak iparosok is. A pályá-
zati kérvények az ipartestületi jegyzőhöz
nyújtandók be, s ugyanott bővebb felvilágo-
sítás is nyerhető.

Pályázati határidő **1905. Október hó**
2 délutáni 5 óráig. Később érkezett kér-
vényeket bírálat alá nem bocsátok.

Debrecen, 1905. Szeptember 26.

Zelinger Ede

ipartestületi betegsegélyző
pénztári elnök.

Van szerencsém a m. t. vevőközönséget ér-
tesíteni hogy tulajdonított raktár miatt a

férfi divat cikkeket

(u. m. Ingeket, alsó nadrágokat gallérokat kéz-
elöket, kalapokat, nyakkendőket stb.)

beszerzési áron alól

bocsátom áruba.

Ezen kedvező bevásárlási alkalmat a m.
t. vevő közönség szives figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel:

BORSOS KATA,

DEBRECEN, Városháza.

Alapított 1875.

Több érmmel kitüntetve

BUTORRAKTÁRAIMtulhalmazottsága miatt évtizedek óta
kitűnő hírnévnek örvendő

cs. és kir. udvari

butorgyáramelismert elsőrendű készítményeit a leg-
olcsóbb árak mellett ajánlom a nagy-
érdemű vevőközönségnek.Költségvetéssel és mintákkal kívánatra
díjmentesen szolgálók.**Schwartz Vilmos**

Debrecen, Piac-utca 71. szám.

Legjobb bajuszpedró

a híres Debreceni

„CIVIS” bajuszpedróamely nem tép, de jól összetartja és nödteti
a bajuszt!

1 doboz ára 40 fillér.

Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő

gyógyszertára a „Kigyó”-hoz DEBRECENBEN.

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Megérkeztek raktárra az
őszi divat ujdonságaiDivat kelmék
Angol flanellek
Posztók Costümre
Mosó velezek stb. stb.

Külön szőnyeg osztály.

Berlitzrendszerü

NyelviskolaFrancia, Német, Angol nyelv-
és irodalom.

Osztály és magánoktatás

Felvételek naponta:

d. e. 11—12. d. u. 5—6.

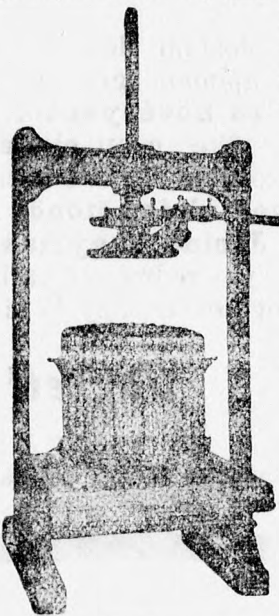
Széchenyi-u. 19. sz.

Szabályzatokat ingyen és bérmentve.

Megbízható és szorgalmas

Üzgyőzőkolyan vidékről, a hol a szőlő
megterem és szőlőmiveléssel fog-
lalkoznak és a hol a filoxera puszt-
ításait már megkezdette vagy pe-
dig a hol szőlőültetéssel foglal-
koznak: szép, állandó és biztos
mellékkeresetre tehetnek szert,
ha címüket közlik**Hegyi Lajossal**

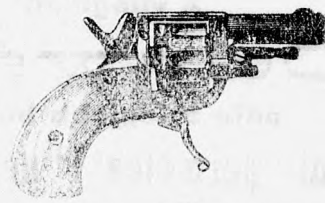
Budapest, Király-utca 13. I.

„Ursus”a legtekélyesebb vasgerenda szerkezetű szabadalmazott
borsajtó. Felső nyomással, a törköly egy darabban vehető
le, a must vasrészekkel nem érint-
kezik s így a bor megfeketedése
kizárva. Legmagasabb nyomké-
pesség. Hóni gyártmány.Budweis-i és honi gyártmá-
nyu porcellán, valamint meidinger
köpeny és öntöttvaskályhák,
minden szerkezetű vas és porcellán-burkolatu konyhák.Vadászfegyverek és felszerelések revolverek, hüve-
lyek. Lőpor áruda Ujdonság! Browning rendszerű is-
métlő-fegyver 1903. minta.

Képes árlap ingyen és bérmentve.

TÓTH GYULA

Debrecen, Piac-utca 20—27.

Legolcsóbb és legjobb sorsjegyek

3% Magyar Jeizalog Hitelbank nyereség sorsjegyek.

3 huzás évenként: a legközelebbi f. é. június hó 25.

3 főnyereség évenként 200.000, 100.000, 100.000 kor.

3% évente 6 korona kamat jövedelmezőség.

100 drd.

ily 3%-os magy. jelz. nyer. sorsjegy megvásárlására egy társaságot alakítottunk
50 tag részére, oly formán, hogy minden tag25 havi 10 frtos részlet befizetése ellenében,
jogot szerez, az időközi esetleges nyereségekre, a teljes befizetések után pedig
2 drb eredeti

3% magy. jelz. nyereség, sorsjegyre illetve nyereség jegyre.

Csak rövid ideig fogad el előjegyzéseket a

Debreceni Ipar és Kereskedelmi banki.**Szabadalmazott sérvkötők biztos sikerrel**

egyoldalú és kétoldalú legjobb minőség

5—10. 12—20 kor.

Óvszerek eredeti francia gyártmányhalhólyag tucátja 6—10 koronáig, gummi óvszertucátja 4—8 koronáig.
Oculusiv pessarium orvosi rendeletre darabja 2 kor. Haskötők gummi haris-
nyák és az összes betegápolási cikkek legjutányosabb árak mellett
kaphatók**BAUMGARTNER és TARSA**

BUDAPEST, Magyar-utca I.

Hölgyek figyelmébe.

Napokban befejezett külföldi tanulmány utamról hazatérve, ezúton értesítem a n. é. urihölgy közönséget, hogy a legilletékesebben megállapított őszi és téli toilettek formáit és készítését megismertem. Különösen szem előtt tarva az egészség megvédését, ezen az eddigiektől teljesen eltérő, kiválóan praktikus **új modellek készítését** mellfűző termemben saját vezetésem alatt megkezdtem és az eredeti párisi és angol fazon szerinti, legérzékenyebb alakhoz és megfelelő egészségi fűzők nálam kaphatók és próbálhatók. Mindezen **fűző készítményeimnek** kiváló és elismert előnye, hogy viseletük **igen hasznos, míg ellenben a gyárilag vagy szakértelem nélkül készített fűzők a női szervezetre rendkívül káros** 15 évi fizleti praxisom alatt az ország különböző részeiből hozzám érkezett t. rendelői és orvosi előismerő nyilatkozatokat tartalmazandó képes árjegyzékemet bárkinek kívánatra bérmentve megküldöm, saját készítményű fűzőimből állandóan dus raktárt tartok. Tisztításokat és javításokat a legolesóbban vállalom. Teljes tisztelettel

Goldstein Karolin

mellfűzőgyára.

Debrecen, Piac-utca 42. szám.

Szőlővessző

A világhírű

„**Delaware**”
adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell!
a szőlészet kincse.

A phyloxeraának ellent áll!!

Leírását és árjegyzékét ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!

Nagymenyiségű sima és gyökeres **Delaware** vessző eladás

Cim:

Szigyártó és Takáts

Telep: Alsó-Segesd

Központi iroda: **Felső-Segesd**
Somogy-m.

**Zongorák,
Pianinok,
Harmoniumok és
Cimbalmok**

a legnagyobb választékban

részlet fizetésre is kaphatók

Schmidt S.

Zongora és zenemű raktárában.

A legjobb arcz-
szépitő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

mely az arczot tisztítja, fehéríti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Serail-szappan.

Epe-szappan.

Serail-crème. nappali használatra.

Kitűnő toiletti szappanok a kenőcs használatához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor három színben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: **dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön** gyógyszerész uraknál, valamint **Jósa és Jóna** urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszerész

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszerészben.

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

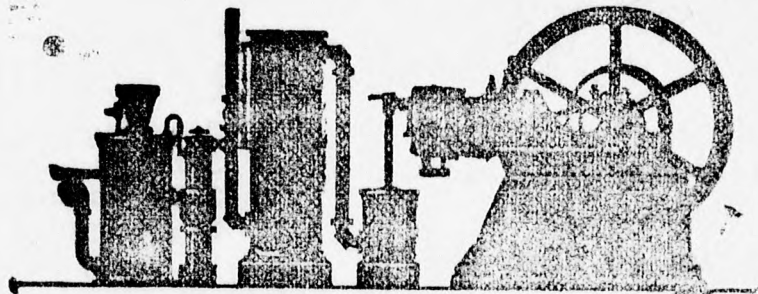
Alkalmi ajánlat!

Mostani időnyre van szerencsém a becses virág kedvelőknek ajánlani igen nagy **készletemet szép szobai Pálmak-lól és növényekből**, melyeket igen olcsó árban bocsátok helyszűke miatt **eladásra**. Továbbá élő virág csokrokat és koszorukat legjobb ízléssel kiállítva, melyek elkészítéséhez **egy ügyes virágkötőt Bécsből hozattam**.

Jácint hagymák frissek megérkeztek, szépek és erősek, jó eredményt várhatunk! Becses és tömeges megrendeléseket kérve vagyok kiváló tisztelettel

Taczell Fános mag és virág kereskedő
Debrecenben.

Videki megrendeléseket pontosan elkészítik és csomagolásra nagy gond fordítanak.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasöntöde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és loomoblok, szivó-gáz-motortól kezdve 2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Előnyös gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Keil-lakk

legkitűnőbb mázoló-szer puha padló számára.

Keil-féle viasz-kenőcs keménypadló számára.

Keil-féle „Glasur” fénymáz 90 fill.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fill.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

Borsos Kata cégnél Debrecen.